

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

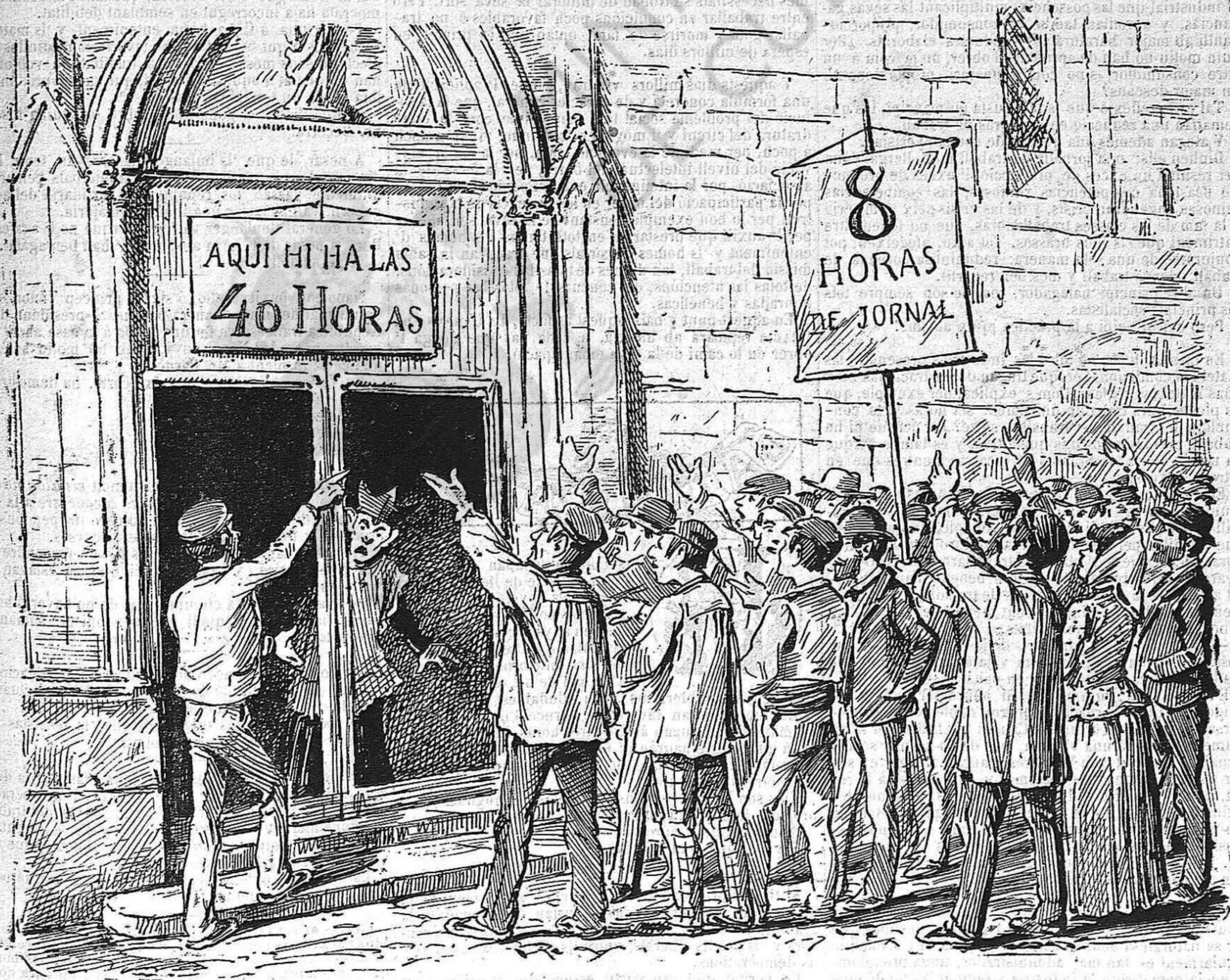
CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats 10 céntims.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Libreria Espanyola, Rambla del Mítj, 20, botiga. BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'80. Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 4'50.

LAS VUYT HORAS Y LAS QUARANTA HORAS.

—Diguéu al capellá que si no posa las vuyt, li cantarem las quaranta.

ADVERTENCIA IMPORTANT.

La manifestació del primer de Maig en la qual han pres part los operaris del establiment del Sr. Tasso ahont s' imprimeix LA CAMPANA DE GRACIA, 'ns ha obligat á anticipar la confecció del present número. No obstant, en la secció de última hora donarem compte de lo que haja ocorregut en la indicada manifestació.

QUESTIONS SOCIALS.

LAS VUYT HORAS.

¿Qué 's funda la pretensió de una gran part de las classes obreras, demanant la reducció á vuyt horas del jornal de treball?

En primer terme, en lo gran desarrollo que ha prés la maquinaria, multiplicand los medís de sátsifer las necessitats del consúm, ab menos esfors huma. Las máquinas han decuplicat la producció. Si avuy hagues de elaborarse á forsa de brassos lo que las máquinas produheixen, hauria de aumentarse considerablement lo número dels obrers y la duració de la jornada. Las máquinas estolvian forsa humana; just es, diuhen los partidaris de las vuyt horas, que l' obrer descansi.

Y afegeixen: las máquinas aprofitan en primer terme al industrial que las posseheix, multiplicand las sévas ganancias, y aprofitan també al consumidor, proporcionantli ab major baratura los productos elaborats. ¿Per quin motiu no han de aprofitar al obrer, no ja com a un altre consumidor, sino com á operari, proporcionantli un major descans?

Tal es la reflexió que 's fan, justa en principi, los que demanan una reducció en las horas de treball.

Y alegan ademés una cuestión de camaraderisme. Diuhen ells: una jornada de treball molt llarga dona per resultat un excés de producció; l' excés de producció ocasiona competencies ruinosas; las competencies ruinosas engendran crisis, y de las crisis neix la miseria y la fam de las classes treballadoras, que no tenen altre patrimoni que 'ls séus brassos. Tot aixó, afegeixen, pot conjurarse de una sola manera: reduhint la jornada de treball: menos treball y més ben repartit.

Un altre principi halagador, com ho son sempre tots los principis socialistas.

Pero del principi á la práctica ¿quin abisme!

En primer lloch, no todas las industrias presentan las mateixas condicions, porque tingan de ser tractadas baix unas mateixas reglas. ¿Com s' explica, per exemple, que 'ls picapedrers treballin únicament set horas y 'ls conductors del tranvia ne treballin setze? Es porque hi ha traballs més fatigosos uns que altres, y es tambe porque en uns l' oferta de brassos es escassa, mentres que en altres es excesiva.

En segon terme, ¿la subjecció de las horas de treball á un tipo marcat, no ha de perjudicar als obrers que treballan per pessas? Si avuy, per exemple, un obrer dels que treballan per pessas guanya un duro treballant deu horas, demá que se l' obligui á treballarne vuyt, no guanyará sino quatre pessetas. ¿Quin benefici haurá reportat aquest de la rebaixa d' horas de treball? Una pesseta menos cada dia, un vint per cent menos de medís pera subvenir á las sévas necessitats.

— ¡Oh! replican los partidaris de las vuyt horas, es que nosaltres preteném que tothom vaja á jornal: tantas horas traballas, tant guanyas, y en paus ab l' amo

En aquest cas ¿quin estimúl hi haurá per l' obrer inteligent, actiu, laboriós, que pugni noblement per elevarse del seu nivell ordinari? Cap, ni un: tratat per la reglamentació, será una víctima més de la tiranía social; jornalero assalariat com los altres, haurá d' ofegar en son cor las sévas ambicions legítimas y subjectarse á la regla, que 'l posa al nivell dels menos aptes, dels més desidiosos, de aquells que tal vegada no tingan una familia tan numerosa com la seva; y que contant ab menos necessitats, poden passarse ab menos medís de subsistencia. Veus aquí, com anant en busca de la justicia, haurém arribat á la més irritant de las injusticias.

Apart de aixó, tota reglamentació del treball imposa la intervenció directa del Estat, en unas cuestiones que per sa naturalesa deubhen ser lliures. ¿Com si l' Estat que regularment es tan mal administrador, tinga prou competencia pera dirigir la industria y regular las condicions del treball!

Pero aceptém la hipótesis de un govern paternal que, mirant en pro dels treballadors, imposa las vuyt horas solicitadas ¿qui 'ns assegura que demá, en los cap girells de la política, no pugi un altre govern, amich dels capitalistes, que aceptant lo criteri de la intervenció, aumenti las horas del treball á la mida del seu gust, y fassa servir los soldats per acompanyar los treballadors al taller, fentlos treballar si 's plau per forsa?

En aquestas materias, lo millor es prescindir de la intervenció del Estat, sempre anómala y perillosa. Que miri aquest per la salubritat de las fábricas, que cuidi de que no s' abusi de las débils forsas de la dona y del noy, que proporcioni la major instrucció possible al obrer, que fomenti l' establiment de patronats benéfics á fi de que l' inválit del treball trobi un amparo, y no se li demanin res més.

Lo treball ha de ser lliure: sols ab la llibertat pot ser fecundo y acomodarse á la dignitat humana.

Pero en lo cas present, no 's tracta tant sols de que un Estat determinat reglamenti 'l treball, sino de que tots los estats d' Europa y América se concertin en un mateix sentit, adoptant com a *máximum* la jornada de vuyt horas.

¿Com lograr la realisació práctica de una idea tan collosa? Perque si un sol Estat deixés de adherirse á la convenció en que tal regla s' establís, aquell, produhint més barato, impossibilitaria als demés de conservar-la, y la idea naufragaria.

Aixís ho ha entés la *Federació de las tres classes de vapor*, consignant en un notable manifest, lo document més ben pensat que ha sortit aquestos días, que la rebaixa de las vuyt horas no ha de comensar per Espanya, sino per las nacions industrials més poderosas que la nostra: per Fransa, per Alemania, per Inglaterra. De altra manera Espanya 's veuria invadida per l' excés de producció de aquellas poderosas nacions, y 'ls nostres obrers ja no treballarian vuyt horas, sino cap.

Tingas en compte que aquest punt de vista previsor parteix dels representants dels obrers de fabrica, que son dels més explotats, dels que més número d' horas treballan, dels que menos salari percibeixen, dels que més necessitats se troban de millorar la seva sort. Pero entre treballar en condicions poch favorables ó no treballar gota y morir-se de fam, optan per lo primer, en espera de millors días.

Y aquestos días millors vindrán, no per l' aplicació de una fórmula concreta y de caracter general, que fa la solució del problema social tant impossible com la quadratura del cercle y 'l movimen tcontinuo; vindrán poch á poch, per medi de la evolució lenta, per la major elevació del nivell intelectual del obrer, per la forsa de la associació, per la inteligencia entre 'l capital y 'l treball, per la participació del obrer en los beneficis de la industria, per lo bon exemple constant de la seva sensatés, y per l' auxili que prestarán en tots temps los homes d' enteniment y 'ls homes de cor als que practican la santa missió del treball, tan dignes de todas las consideracions, de todas las atencions, del concurs de todas las personas honradas y benéficas.

En aquest punt y baix aquest aspecte, LA CAMPANA DE GRACIA repicarà ab alegría, á cada pas que donga l' obrer en lo camí de la seva emancipació.

P. K.

AS Corts s' ocupan actualment de un projecte de ley relatiu al treball dels noys.

Cap noy podrá treballar avants dels deu anys, y cap noya avants dels dotze, y no se 'ls hi obligará á fer sino mitj jornal, prohibintse tot treball de nit, en los días de festa, en sitis subterranis, poch saludables, etc.

Los amos deurán favorir la instrucció dels noys, fent de manera que pogan assistir tres horas diarias al estudi, á qual efecte haurán d' establir una escola á la mateixa fabrica, cas de que no n' hi haja cap més á tres kilómetros de distancia.

Tals son las disposicions principals contingudas en lo projecte de ley: ara no més faltan dos cosas.

Primera: que s' aprobi.
Segona: que 's compleixi.

Si 'ls que predicán entre 'ls obrers l' apartament de la política, volian ser franchs, haurian de reconeixer la gran diferéncia qu' existeix entre 'ls partits conservadors y 'ls partits liberals; entre 'ls partits reaccionaris y 'ls democrátichs.

Es veritat que cap partit essencialment polítich pot inscriure en la seva bandera la solució completa del pro-

blema social; pero 'ls uns concedeixen al obrer facilitats que 'ls altres li negan.

Los liberals li otorgan llibertat; los reaccionaris opresió.

Aixís, per exemple, 'ls conservadors haurian cohibit la manifestació del dijous, mentres los liberals l' han permesa.

A Alemania, ahont regna un autócrata, la manifestació ha sigut prohibida; en las nacions regidas per institucions liberals ha pogut celebrarse sense la menor dificultat.

Dir al obrer que no s' ocupi de política es un concell jesuítich. La política es tan necessària al obrer, com es necessari al home l' ayre per respirar.

¡Quanta alarma, en vigílias de la manifestació obrera! ¡Y quina alarma més infundada!

No sembla sino que 'ls reaccionaris fessen correr la bruixa, sembrant la por y 'l sobressalt, en benefici dels governs reaccionaris.

Nosaltres som democratas y liberals, y á peu dret arrostrém las conseqüencias de la democracia y de la llibertat, ab la seguretá completa de que 'ls obrers menos que ningú, farán may que 'ns arrepenim de defensarlas.

En una reunió de rajolers celebrada á Gracia, un individuo proposa que 's demanés una hora menos de treball y una pesseta mes de jornal.

Atenent que 'ls rajolers treballan vuyt horas y guanyan de 40 á 45 pessetas cada senmana, digué un altre que no necessitavan ni la pesseta d' augment, ni l' hora de menos, á no ser que vulguessin invertirla en emborratxarse.

La majoria acordá no alterar l' actual situació de la classe.

Que no 's diga dels obrers com de la mar, que com més té, més brama.

Lo que ha fet lo govern en la cuestión electoral de Cuba, no té dibuix.

¡Entregar las forsas electorals als conservadors! Sembla mentida que 'l Sr. Becerra, que tant blasona de democrata haja incorregut en semblant debilitat.

Per fortuna, á Cuba hi ha enteniment, y 'ls mateixos voluntaris á qui 's tractava de favorir concedintlos dret electoral sens més que la seva qualitat de voluntaris, han renunciat á aquest privilegi, que hauria produhit en tota l' isla un terrible disgust.

¡Quina llisso pel govern! ¡Y sobre tot, quina lliso pel Sr. Becerra!

A pesar de que 'ls bulangeristas creyan tenir Paris dintre del puny, en las eleccions municipals celebradas diumenje passat, los republicans partidaris del actual govern, van alcansar una inmensa majoria.

Lo general Boulanger va fugir porque no l' agafessin. Pero, á pesar de la seva ausencia, l' han ben agafat.

¡Y pel clatell!

Napoleón lo xitxaretlo, ó siga 'l príncep Victor, s' ha enfutimat de mala manera porque 'l president de la República francesa va fer una visita á la casa ahont nasqué l' emperador Napoleón I, y ab tal motiu ha escrit un carta insolent á Mr. Carnot.

En Victor, al escriure aqueixa carta, ha demostrat la degeneració de las rassas.

Napoleón I va ser lo gran.
Napoleón III, lo petit.
Y ell es lo microscópic.

Sembla que un jefe de un partit molt *sinalagmátich* de Barcelona va oferirse als obrers á concorre á la manifestació del dijous ab un gran número de pendóns y á pronunciar un del seus estentóreos discursos.

Y sembla també que 'ls obrers li van respondre donantli las gracias, y manitestantli que no estavan per pendóns.

De manera que la circumstancia de no haverhi hagut pacte, ha deixat á aquell jefe pendonista, sumament *conmutatiu*.

Los bolsistas van acordar practicar la liquidació de cap de mes-lo dir 30 de abril, en lloch de efectuarho, com de costum, lo primer de maig.

De manera, que fins se pot dit que 'ls bolsistas van declararse en huelga, com los obrers.

Lo sigle XVIII va despedirse ab una gran lluyta de la classe mitja per elevarse sobre 'l clero y l' aristocracia.

Lo sigle XIX se despedeix, ab gran lluyta del treball. Afortunadament la llibertat que avuy dia 's disfruta fa impossible l' empleo d' aquells medís violents, que van caracterisar á la Revolució francesa.

La victoria, en definitiva, no será dels més ardorosos, sino dels més prudents.

CARTAS DE FORA.—A Pallejá fa alguns días que molts vehíns al obrir las portas del carrer al dematí, van trobarlas brutas de una certa sustancia, més propia per las hortas que per embrutar las portas de las casas. Fins ara no se sab que l' alcalde haja fet res per averiguar qui puga ser l' autor d' aqueixa putineria, y aixó que l' olor deu haverla

sentida, ja que las portas de uns seus vehius no eran de las menos ben guarnidas.

Què ha passat entre el rector de Parets y la seva majordona? Es cert que dividres cap al tart la tal majordona va fugir de la rectoria ab lo cos plé de contusions y nyanyos? Es cert que va anar a passar la nit a casa de uns amichs, y que el dia següent va marxar a Barcelona? Per quina causa sortiria el Sant Cristó gros? Bó seria averiguar lo que ha passat, per veure fins a quin extrem arriban certs ensoñats qu' en lloch de donar llum donan castanyas.

Lo rector de Sant Pere de Riudevitlles està que no hi ven de cap ull, perque en aquell poble s' està representant la Passió. A tal efecte y en companyia del rector de Sant Quintí de Mediona predica desafortadament, excomunicant a tots los que la fan y a tots los que la van a veure, ab motiu de lo qual al teatro cada nit que s' posa el drama sacro, hi ha un plé. Sempre ho he dit: voléu que una empresa marxi? Demaneu als capellans que la excomuniqueu. Es probat.

Lo diumenje passat, lo rector de Ripoll, a l' hora de la missa major va pujar al cubell, dihent als pochos feligresos que li quedan, qu' en vista del monument erigit a Giordano Bruno y del recibiment que els valencians van fer al marquès de Serràulo, reculliria firmes al peu de una protesta que seria enviada a Roma. Me sembla que tractantse de una vila tan liberal com la de Ripoll, lo que recullirà mossén Miquel seran molts *tocays*... es a dir molts *miquels*.

PROGRÉS Y DESTRUCCIÓ

o pot negarse: actualment tot adelantant, pero no hi ha res que adelanti tant com l' art de fer desgracias.

Casi no hi ha cap nació qu' estudihi la manera de produhir pa barato; en cambi totes s' afanyan per produhir fusells que tirin dret y allunyin forsa.

Quan se diu: Fulano es un sabi, tinguin per segur que no ha descubert cap cosa beneficiosa per la humanitat, sino un canó que alcansa

a deu ó dotze mil metros y dispara trenta balas cada minut. Los premis a la virtut, al treball y a la ciencia s' han abolit: ara no més hi ha premis a la artilleria y a la dinamita.

Ultimament s' ha descubert la pólvora sense fum.

Quina cosa més admirable! Avants los nuvols que la pólvora aixecava, cubrian los camps de batalla ab un vel de discreció que dissimulava una mica la barbaritat dels homes. La gent queya, pero el fum ho tapava y l' espectacle no era tan horrible.

Ara no passarà res d' aixó. Els soldats cauran a la vista del seus matadors y dels seus companys: tot anirà de la manera més limpia y desembrada. El fum no farà nosa per pendre la punteria y els disparos s' aprofitaran ab més facilitat.

No es veritat que aixó es encantador? Pero encara hi ha més.

L' estat major de no se ahont, está fent estudis ab una pólvora que a més de no produhir fum no fa gens de soroll: pólvora completament sorda ó muda, millor dit.

Figurínse una batalla ab aquests elements: armas que allunyan quatre horas y pólvora que no despedeix fum ni fa ruido.

Los soldats casi no veuran a ningú; l' enemich, situat a llarga distancia, será invisible; pero las balas arribaran a lloch molt guapament y la gent caurá com a moscas sense adonarssen, ni sentir res, ni sapiguer com ha sigut.

Será una cosa fantástica, y sobre tot humanitaria. Quin honor pèl sigle dipou!

Per xó los governs s' esforsan tant y passen tants malde-caps. Avuy la gloria es aixó: lo perfeccionament de la llenya.

Ja no s' diu: Tal nació es la que viu ab millors condicions y la que té las contribucions més lleugeras.

No, senyors: las grans nacions son las que tenen més canons, més caballs y més fusells.

Com l' avaro que gosa contant y recontant las monedas que té amagadas al armari, los reys moderns s' entretenen passant revista a las sévas forsas, contant los soldats, acartiant los fusells y abraçant ab tendra emoció los hermosos y pulimentats canons.

Tot lo que s' inventa, tot lo que s' combina, tot lo que s' descubrix s' aplica al mateix objecte: a desgraciar personas.

Per qué son los carrils? per servir al comers?

No, senyors: per transportar tropas, per tragar canons, per arrastrar remats de caballs de guerra.

Què son aquests magnífichs edificis? Escolas? cassilos pels obrers inválits?

Son quartels, factorias militars, diposits d' ametralladoras.

Per qué han de servir aquestas inmensas sumas de diners que ls estats apilan? Per fer barris higiènichs pèl poble?

Han de servir per comprar bombas, llansas y bayonetas. Qui ho negui, proba que no té ulls: hem arribat al ideal de la civilisació; vivim en un paradís, plé de delicias y canons ratllats.

Cada dia surten cosas novas y sorprendents.

Armas que matan sense fer mal.

Canons que s' disparan pèl davant y pèl darrera.

Llansas que serveixen per enforquillar personas y per anar a pescar a la canya.

Lo progrés camina, camina... Qui sab ahont arribarà!

Potser vindrá un dia en que s' descubrirá un fusell que s' carregará, disparará y caminará ell tot sol.

Llavors los soldats s' estarán quietos a casa seva y las armas ho farán tot, sense necessitat d' homes.

Quin dia aquell!

Pero per ara son verdas.

Interinament, la llibertat ilumina el mon.

Pero l' ilumina desde la entrada del port de Nova-York, es a dir, desde molt lluny. Per xó estem a las foscas.

FANTÀSTICH.

X?

Las actuals complicacions quina solució tindrán? Pèl que puga sé, aquí van set diversas opinions.

LA DELS MINISTERIALS.

No hi ha cuydado: tenim la máquina ben montada.

Y la vida assegurada y un govern que fila prim.

Aquesta fermentació no tindrà mal resultat.

Epoca de llibertat, es epoca d' expansió.

Ja hem pres bé las midas? Ja.

Pues no hi ha por de cap rasco; passarem aquest xubasco y tot s' apaciguará.

LA DELS CONSERVADORS.

Me sembla que aquesta gresca ha de matá el fusionisme.

Es clar! si aném al abisme y s' ho pren tan a la fresca!

Casi bé s' pot dar per cert que el ministeri caurá.

Y que d' ayuy a dema nosaltres serém poder.

Prompte aquesta agitació estará llesta y curada.

Ja ho pot dir! quina bugada! com correrá el sant bastó!

LA DELS BEATOS.

Ja ho ven com se posa el món: es una continuá orgia!

Si lo que passa avuy día es un oprobri, un afront.

Lo més serio del apuro es que lo que lamentém.

¡Quí sab quan temps ho veurém!

Y tall! ¡pron que m' ho figuro!

Y ab qué s' arregla aixó? Ab qué?

Vosté no ho sab? Pues jo sí: fent que s' torni a restablir lo domini de la fé.

LA DELS CARLISTAS.

Guapo! La cosa s' embruta.

Veyám si en mitj del bullici será nostre el benefici de tota aquesta disputa!

Vol dir? Casi bé es segur: la Espanya viu marejada y comensa a estar cansada tant del vert com del madur.

Pero ls conflictes presents, com los desvanixeriam?

Ab los frares que duriam y ab la sopa dels convents.

LA DELS TREMENDOS.

Endavant! Lo mon es nostre.

Marxa aixó? No ha de marxá!

La situació casi está freda y de barras al sostre.

Es dir que no té fugida?

Siga el que siga el que fassi, abressi el partit que abressi, li hem de guanyar la partida.

Voléu dir? Sense duptà!

No haurém de quedá ab las ganas?

No: dintre de dos senmanas, tallarem lo bacallá.

LA DELS CURTS DE VISTA.

Que n' fa cas de aquest xibarrí?

Jo? per qui m' está prenent?

Conech massa aquesta gent, y es tonto qui s' hi encaparrí.

Molt barullo, molt rum rum, pero acabat l' entusiasme...

Si, ja té rahó: el fantasma se fon lo mateix que el fum.

M' ho miro igual que vosté: no n' hi ha de esperits virils...

Ja podem dormir tranquils; tot aixó no será re.

LA MEVA.

Veig... y no sé lo que veig; sento... y no sé lo que sento:

opino que aixó es un quiento que dará bastant mareig.

La incògnita aixó s' veu bé: per forsa s' ha d' aclará;

pero com se resoldrá?

Escorcóllinme; no ho sé.

De tots modos, jo confesso del modo més franch del mon,

que en aquests moments l' horisón... está oscuro y huele a queso.

C. GUMÀ.

LO SOMNI DAURAT.

Baldomero, un obrer mecánich que s' ha cremat las pestanyas llegint tot lo que s' ha escrit sobre socialisme, deya un dia d' aquests parlant a un rotlo de companys:

Voléu que us diga la veritat? Jo ab aixó de las vuyt horas no hi crech.

Es dir, donchs, que no vindrás a la manifestació del dijous?

Aixó es un punt diferent; no hi vindré com a convenent, pero hi vindré com a company. Y més us dire, tots los obrers que capissan una mica, farán lo mateix. La manifestació del dijous, més que res, será la manifestació del companyerisme.

Pero podem saber en qué t' fundas per no creure ab la reforma de las vuyt horas?

Vaig a dirho. Escoltème. De tot lo que hi llegit, y he llegit molt, sols hi tret una cosa en clar: que el mon es una máquina espatllada, y que no té adop. Hi ha molts rodas desiguals, molts pessas inútils, molts engravacions que no engranan, molts forsas mal distribuïdas. La máquina marxa, pero a sotrachs y empentas.

Per aixó mateix, nosaltres volém arreglarla.

Fuig d' aquí, tanasi, altres que valian més que tu y que jo, al probarho s' han tallat. Per arreglar la máquina del món, sería precis avants arreglar als homes que la componen: y ls homes no s' arreglan fàcilment. Tots los sistemas fracassaran pèl mateix punt: l' home es desigual, y per lo tant la igualtat absoluta que somiém es impossible. L' astut trobará sempre medis de burlarse del tonto. Lo fort dominarà al débil, l' inteligent anirà a caball del burro, l' ambiciós atropellará al resignat. Aquí teniu las pessas de la máquina: cada una tira pèl seu costat, y las més fortas arrastran a las més flacas, y si aquestas s' encallan, se trencan en mil trossos.

Donchs digas que lo millor es calarse a jeure y deixar-ho correr tot.

Altot No exagerém. Jo crech que las milloras son possibles; pero no volentho adobar tot de cop y volta, sino anant correjint las imperfeccions que s' pegan. Es més, crech que vindrá día en que la qüestió del treball se resoldrá de una sola manera: la qüestió del treball quedará resolta el día que ningú tinga de treballar ni vuyt horas, ni cap; es a dir, lo día en que tot se fassa ab máquina.

Y las máquinas com se farán?

Ab altres máquinas.

Home, aixó sí que sería bonich. Llevarse al demafi, vestirse, per supuesto, ab máquina, per no cansarse, donar corda a la maquinaria, y anarse a passeig; pero no a peu, sino ab cotxe mecánich... Quina vidassa!

Si, noys, sí; llavors no hi haurá treballadors que vulgan treballar més ni que vulgan treballar menos: las máquinas s' encarregarán de tot: no treballarà ningú, y tots serém felissos.

Vols que t' diga una cosa, Baldomero?

Digas, home, lo que vulgas.

Jo, de moment, y mentres tant que s' inventa tota aquesta complicació de maquinaria, que no la veurém nosaltres, ni ls nostres fills, ni ls nostres nets, jo m' accontentaria ab que s' inventés una máquina, una no més, y renuncio a todas las altres.

Una máquina per qué?

Molt senzill: una máquina per pagá el lloguer de casa.

P. DEL O.

ex-gobernador de Valencia, senyor Fiol, ha publicat un memorandum, del qual se deduixen carrecs molt graves contra el govern, y en especial contra el ministre de la gobernació, Sr. Capdepon.

Sembla que a Valencia...

Pero no ns emboliquém: per haver repetit lo que diu lo Sr. Fiol, ja hi ha més de un periódich denunciat.

Los nostres ministres son aixis.

No han vist caras més lletjas que las sévas.

Los hi posan un mirall davant, y en lloch d' embellir-se la cara, rompen de un cop de puny lo mirall acusador.

La premsa es lo mirall, que arreplega tots los cops de puny.

Per lo tant, jo sols me limitaré a dir una cosa: Senyor Capdepon, ¡no juguém!

Al general Dabán, varios alicantins l' han obsequiat ab un magnífich ram de flors, per compensarlo del ram d' espinas que li ha regalat lo govern.

Segons noticias, en lo ram dels alicantins hi predominaban las lilas.

A un valenciá vaig preguntarli:

Pero, home, per qué vareu xiularlo de aquella manera al marquès de Serràulo?

Jo t' ho diré ab franquesa: pera contestar als que diuen que nosaltres en política no hi toquem pito.

Lo marquès de Serràulo visitarà un d' aquests días la ciutat de Calatayud, pero per lo que puga ser, anirà acompanyat de guardia-ciivils.

LA QUESTIÓ DELS TRES VUYTS, ENTRE 'LS PLENS DE DALT Y 'LS BUYTS DE BAIX.

Vuyt horas per treballar.

Vuyt horas per descansar.

Vuyt horas per expansionarse.

Es de la única manera que 'ns agrada veure a la carlinalla: entre guardia-civils.

—¿Qué me 'n diu, mossén Magi, de la qüestió dels obrers?
—Ja veurà: jo no coneix més obrers que 'ls de la meua parroquia.

Un conductor del tranvia, deya:
—Nosaltres treballam setze horas cada dia.
Y un republicà li responia:
—Pero al menos vosaltres, per quan vinga en Cánovas ó en Serrano, teniu lo dret de tocar 'l pito.

A Viena, un gran número de industrials han acordat concedir als obrers una part de las ganancias.
Aquest es un sistema d' estimular a la digna classe obrera y fomentar en ella l' amor al treball.
¿Quin dia 's decidiran los fabricants de aquí a repartir pa de Viena?

Un obrer al despedirse dels seus companys:
—Adéu, noys, salut y pessetas.
—Nó—li responen—ara ja no 's diu aixís.
—Y donchs, cóm?
—Salut y vuit horas.

En la manifestació del dijous:
—Noys, no camineu tant—deya un obrer d' edat a uns seus companys mes joves, que apretavan lo pas.—
Y afegia a manera de sentència:
—Seguiu lo concell de un vell: recordeuvs que poch a poch se va lluny.

Verdaderament son molt tristos los abusos de carácter administratiu, que va denunciar lo diputat Sr. Azcarate en lo Congrés.

Sr. Sagasta, tallis lo tupé, fassin una escombra, y escombri.
Si no ho fa vosté, jo coneix a una ciutadana molt lles-ta y decidida que s' encarregarà de netejar la casa.

Tres obrers magres están conversant al mitj del carrer de la qüestió del dia: vuyt horas de treball, vuyt horas de descans y vuyt horas de disfrutar.
—Per aixó—diu un d' ells,—som partidaris dels tres vuyts.

En aquell precis moment passa un capellà més groixut que un bocoy, y un dels que s' escolta als treballadors, exclama:

—Aixís es lo món: tres buyts y un plé.

Ab motiu de la manifestació obrera, van concentrarse a Barcelona numerosas tropas, y especialment molta guardia-civil.

En vista de lo qual, deya un treballador:

—Lo govern sempre 'ns fa la contra: quan demaném costellas, 'ns envia guardia-civils.

Los argenters, lo dia de la manifestació, van acordar tancar las botigas..
¡Mal fet! L' obrer catalá no busca arrecadas, ni brillants, sino la millora del seu estat, per medi del treball. Y posseix una joia que val més que las que pujan tenir tots los argenters plegats.
Aquesta joia es l' honradés.

Fins l' Iglesia vol ficar hasa en la qüestió obrera.
Lo Papa tracta de recomenar que s' estableixin juntas en todas las parroquias del mon.
Me sembla que 'ls successors dels apóstols agafaran poch peix.

Las xarxes del pescador Sant Pere ja fa temps qu' están espalladas.

En Bismarck, mentres va ser canceller del imperi, va tractar ab gran duresa al Parlament y a la premsa.
Pero ara que 's véu caygut pensa acudir a la premsa y al Parlament per defensarse contra 'ls seus enemichs.
Al últim s' haurá convenut Bismarck de que hi ha cosas més sólidas que 'ls cancellers de ferro.
¿Quinas cosas? Las instituciones liberales.

La embarcació *Reyna regent*, que tants cents mils duros ha costat, se troba en l' arsenal del Ferrol poch menos que inservible. Las máquinas están rovelladas y no hi ha medi de ferlas funcionar.

No 'm creya que 'ls monárquichs tinguessen tan poch cuydado ab la *Reyna regent*, que arribessin fins a deixar-la rovellar.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Ciudadans J. Bach, M. Jordana, P. S. Pou, P. C. y F., Vicentó, M. F. de C., Soiro Chop y C., Duran y Subiela, Antón dels Ases, Un claustrat y A. P. R.:—Lo que 'ns envia aquesta setmana no 'ns serveix.

Ciudadans Joseph Pep y C.ª, M. Gili Figueras, Xantigots, Marangi, Noy Cabo, Espanta-bòlts, Amadeu, Pep, J. Remus y Ricardo (a) Nano:—Insertarém alguna cosa de lo que 'ns remeten.

Ciudad Pepu (Vendrell): Las cartas en que se 'ns dona alguna noticia han de venir firmadas.—R. Trilla: L' article una mica arreglat sera insertable.—Lluís Salvador: Los versos van bé.—L. Vilarrubia: Idem la primera poesia; la segunda no fa 'l pés.—J. F. Gavires: Insertarém la majoria del cantars.—J. Aladern: Aniran alguns agre-dolsos y la poesia. En lo sonet hi ha alguns versos mal medits.—Follet: Gracias per l' envio: esta molt bé.—Fra J. Vegís: Aprofitarém algunas cantarelles: la idea dels versos es molt gastada.—P. P. L.: Enterats. Respecte a lo que 'ns diu no podem contreure un compromís: la bondat y la oportunitat de lo qu' envihi han de ferho tot.—Dolors Mont: La idea de las dos composicions es molt gastada.—J. Alamalliv: Lo que 'ns envia esta be: queda acceptat.—N. Masó: ¡Vaya un ninot més ninot!—J. R. y Masdeu: Lo sonet es molt flúix.—Angel Patarro: L' article en prosa va bé, encare que sembla que no ha sapigut trobar un bon final. Respecte a la poesia, esta ben verificada y procurarém insertarla. En lo que diu té rahó; pero cregui que si tinguessem una bona remesa, menudejaríam més las insercions.—T. Doy: Lo sonet va bé.—E. Vilaret: Lo mateix dihem respecte al seu.

ÚLTIMA HORA.

LA MANIFESTACIÓ DEL PRIMER DE MAIG.

Ab gran puntualitat comensá l' acte en lo *Teatro del Tívoli* qu' estava pleníssim: Los alrededores del teatro formigujavan de gent predominanthi la classe obrera. Alguns venedors expenían petits triánguls d' estany, en conmemoració de la festa.

En lo teatro feren us de la paraula, pronunciant discursos bréus en castellá, los ciudadans Rodríguez Reoyo y Quejido en justificació de la jornada de 8 horas y recomenant l' ordre. Lo ciudadá Reoyo digué que 'l proletariat havia restablert la festa del primer de maig suprimida per la Iglesia Católica, dedicantla a Santa Jornada de vuyt horas, verge y mártir.

Un obrer preguntá:—Y demá ¿qu' hem de fer?
Lo president li recordá que ja s' havia consumit l' ordre del dia y que no s' podia tractar de res més. Insistí l' obrer, y al veures cobhit per la presidencia, se sentá cridant ab ironía:—¡Viva l' absolutisme! La concurrencia protestá contra aquest crit.

La manifestació s' posá en moviment, precedida per la bandera roja, alrededor de la qual s' aglomeraren los principals manifestants qu' engoliren la Rambla de gom a gom. Poca organizació y molt ordre: ni un crit; sols alguns aplausos de tant en tant. Fou aplaudit un pendonet, que sortint de la Porta Ferrisa s' agregá a la manifestació. ¿De qui era aquell pendó? Un obrer s' adoná al cap-de-vall de la Rambla, de que aquest pendó que duya 'l lema de *Justicia universal* y un nivell en lo drap, ostentava una creu ab una palma y una rama de llorer damunt del pal.

—¿Qu' es aquesta creu?—preguntá.
—Lo símbol del treball—respongué 'l pendonista.
—Ja deveu ser carlins—afegí l' obrer. Y 'ls que formavan ab lo pendó 'l descoronaren de la creu.

Davant de *La Publicidad* los manifestants aplaudiren. També al passar per davant de la Capitanía tributaren un aplauso al general Blanco.

Quant los manifestants arribaren a Pla de Palacio, la gran plassa estava plena. Al apareixer lo Sr. Antúnez al balcó, siguió salutad ab un gran aplauso. Los representants de la manifestació li feren entrega del manifest que dirigeixen a las Cortes, y 'l Sr. Antúnez no pogué menos de felicitar als obrers per la seva admirable cordura.

La manifestació s' disolgué per haver cumplert lo seu objecte.

No dirém quin número de manifestants figurá en ella, per no tenir medis de discernir quins eran los que s' manifestavan propiament y quins los curiosos. Lo que sí podem dir es que may s' havia fet un acte ab més sensatés; ab més ordre, de una manera més seria. L' obrer catalá ha demostrat una vezada més, qu' es digne de todas las llibertats.

La ciutat tranquila: la majoria de las botigas tancadas, pero expontáneament, sense que hi haja hagut en lloch la més mínima coacció.

No circularen cotxes ni tranvías. Per dirho de una manera gráfica: Barcelona presentava l' aspecte de un divendrés sant, ab la sola diferencia de que ningú anava vestit de las festas.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Mitj, 20.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 22.